

VANESSA JOOSEN

Een vijftal jaar geleden regende het in Vlaanderen en Nederland prijzen voor Pat van Beirs en Jean-Claude van Rijckeghem. Met *Jonkvrouw* hadden ze een historische adolescentenroman van formaat geschreven, die zowel door jonge lezers als door de recensenten opgehemeld werd. Met *Galgenmeid* presenteren ze eindelijk de opvolger van hun succesvolle debuut. Het is een uitzonderlijke roman die de hoge verwachtingen meer dan waarmaakt.

Speelde *Jonkvrouw* zich af in de adellijke kringen, dan daalt het auteursduo met *Galgenmeid* af naar de donkerste lagen van de zestiende-eeuwse samenleving. Het boek opent met een hallucinante achtervolgingsscène, waarbij de jonge dievegge Gitte betrappt wordt en uiteindelijk in de ijskoude Schelde belandt. Ze is het buitenechtelijke kind van een Spaanse soldaat en een rosse dienstster; haar moeder heeft haar als vijfjarige aan de poort van een Antwerps weeshuis achtergelaten. De auteurs maken een stevige entree met een eerste hoofdstuk vol actie, en vervolgens een aangrijpende terugblik op Gitte die als kleine uk nog een tijdje vruchteloos op haar moeder staat te roepen. Van bij het begin word je in het boek gezogen en meteen ben je ook gewaarschuwd dat dit geen romantisch verhaal zonder scherpe kantjes wordt.

Het besef dringt al gauw door dat Gitte haar mannetje moet leren staan als ze wil overleven, maar ondertussen droomt ze van haar Spaanse vader, van wie ze enkel een ketting heeft. De meeste meisjes uit het maagdenhuis worden uitgezonden als dienstmeid voor gegoede Antwerpse families, maar zelfs dat weinig aantrekkelijke lot is Gitte niet gegund. Als ze dertien is, moet ze mee met een kwakzalver die met zijn nepmedicijnen het land rondtrekt. Daar wordt ze opgeleid in het stelen en bedriegen, twee gaven die haar de rest van het boek nog goed van pas komen. Feilloos stelen kan Gitte echter nog niet, en wanneer ze een keer te vaak betrappt wordt, wordt ze veroordeeld tot de galg. In een thrillerachtige scène wordt ze van de verstikking gered — nu ja, gered, men heeft ingezien dat dit terdoodveroordeelde kind met een invloedrijke Spaanse vader wel eens van nut kan zijn om bij de vijand te spioneren. Haar vader wordt opgespoord en Gitte wordt uitgezonden om hem staatsgeheimen en landkaarten te ontfutselen. Een brandmerk op haar schouder herinnert haar eraan wat ze is voor haar stadsgenoten: een galgenmeid, het leven niet waard.

Tegenstellingen

Gitte is van bij het begin een vat vol tegenstellingen: Vlaams én Spaans, vrijgevochten en hunkerend naar geborgenheid, rebels maar ook opportunistisch. Met deze ingrediënten hebben Pat van Beirs en Jean-Claude van Rijckeghem opnieuw een veelzijdig hoofdpersonage gecreëerd dat er de spanning gedurende 500 bladzijden probleemloos kan inhouden. Ze vertelt haar verhaal zelf, in een gevatte taal vol pittige dialogen. In Sevilla wordt Gitte aanvaard door haar vader — hij herkent in haar meteen zijn vroegere minnares — en uiteindelijk buigt ook

zijn vrouw: het bastaardkind kan zelfs de bedrogen echtgenote om haar vinger winden. Dat lijkt misschien een stap te ver, maar met hun interessante psychologische schetsen kunnen de auteurs ook deze wending overtuigend in het verhaal verwerken. Vrijwel alle personages zijn interessant beschreven en hoewel Gitte soms gelooft dat ze iedereen doorziet, blijkt dat zij geregeld op het verkeerde been gezet wordt. Uiteindelijk draagt ook dat bij tot haar geloofwaardigheid. Bijzonder menselijk is Gitte wanneer ze overmoedig wordt. In het welvarende huis van haar vader ontdekt ze iets wat ze nooit gekend heeft: een thuis. Ze begint te dromen van een nieuw leven als Spaanse edelvrouw, wordt verliefd en denkt aan haar geheime opdracht te kunnen ontsnappen. Op meedogenloze wijze wordt ze met beide benen weer op de grond gezet en de lezer wordt eraan herinnerd hoe in de zestiende eeuw onverbiddelijk je afkomst je levensweg bepaalt. Als je dan ook nog eens een galg op je schouder gebrand hebt, kun je maar beter opletten.

Gitte wordt opgeleid in het stelen en bedriegen

Galgenmeid is een echte pageturner met talloze verrassende en spannende wendingen, zodat je nauwelijks merkt dat je tussendoor nog allerlei historische weetjes gevoed krijgt. Zo leer je hoe een pestdokter tewerk ging, wat een strontkei is en hoe een aanslag op Willem van Oranje verijdeld werd. Het is bijzonder knap hoe natuurlijk Van Beirs en Van Rijckeghem al die kennis in het verhaal verwerken. Opnieuw heeft dat te maken met de scherpe blik van Gitte en haar frisse taal. Deze onweerstaanbare verteller kan vrijwel iedereen verleiden.

DE AUTEURS: duo dat verraste met de historische adolescentenroman 'Jonkvrouw'.

HET BOEK: het turbulente leven van een jonge dievegge in de zestiende eeuw.

ONS OORDEEL: een boek dat iedereen verleidt.

★★★★★

PAT VAN BEIRS EN JEAN-CLAUDE VAN RIJCKEGHEM

Galgenmeid.

Manteau, 496 blz., 19,95 €.

